

ПРОТИ ШТОРМУ

Правдива історія найсмівлівішої рятувальної
операції берегової охорони США

Кейсі Шерман і Майкл Дж. Тоґіас

Переклад Анастасії Дудченко

КИЇВ

ЗМІСТ

Пролог	9
Частина танкерів і їхні рятувальні човни	13

ЧАСТИНА 1

Розділ 1: Чатемська рятувальна станція.....	17
Розділ 2: Пендлтон	25
Розділ 3: Форт Мерсер	37
Розділ 4: «Цього не може бути...»	47
Розділ 5: «Виводьте 36500!»	53
Розділ 6: Поломка на Чатемській міліні	65
Розділ 7: Чатем мобілізується.....	83
Розділ 8: «Він вплив на поверхню»	97
Розділ 9: Остання надія втрачається на борту корми «Пендлтона»	111
Розділ 10: Усі, крім одного (Порятунок корми «Пендлтона»).....	119
Розділ 11: Тридцять шестеро людей на одинадцятиметровому човні.....	129
Розділ 12: Чатемське стовпотворіння	139

ЧАСТИНА 2

Розділ 13: Ніс «Мерсера» перевертається.....	147
Розділ 14: Маневр на всі часи	161
Розділ 15: Вівторок на Чатемській станції.....	175
Розділ 16: Тринадцятеро досі на борту.....	183
Розділ 17: Пошуки носа «Пендлтона»	191

ЧАСТИНА 3

Розділ 18: Розслідування	199
Розділ 19: Звання героя може бути тягарем.....	205
Розділ 20: Проблеми танкера	215
Розділ 21: Реставрація.....	223
Розділ 22: По той бік порятунку.....	237
Епілог: Колись вони були молодими	245
Післямова	251
Від авторів	257
Про авторів.....	265
Вибрані джерела / Бібліографія.....	267

Пролог

Орлеан, Массачусетс

Він тихо стоїть на краю довгого дерев'яного пірса в Рок-Гарбор. Резервісти за кермом глянсових прогулянкових катерів пропливають повз нього в напрямку затоки Кейп-Код і навіть не дивляться в його бік. Коли йдеш від автостоянки, помічаєш великий знак Національного реєстру історичних місць, що закріплений на дерев'яній опорі над доком. Знак дає маленьку підказку щодо його минулого, а потім люб'язно просить про маленьку фінансову данину. Ти кладеш долар чи два в коробку для пожертв і йдеш до кінця пірса, а потім униз металевою дошкою. Коли ти спускаєшся, ти думаєш про те, що привело тебе сюди: історія, що здається більшою за життя. Уява малює, як ти обережно йдеш крутим схилом до плавучої платформи внизу. Раптом ти помічаєш його лівим оком. Для неозначених він – геть нецікаве видовище. Його довжина – всього 11 метрів, і порівняно з більшими суднами в порту він виглядає майже іграшковим.

Після того як команда компетентних добровольців відновила човен, він сяє білим. Його ім'я нанесене великим чорним трафаретом біля носа. У нього немає назви, яка б запам'ятовувалася, як у «Можу зробити» або в «Андреа Гейл». Насправді, в нього взагалі немає назви. Човен названий за своєю класифікацією: БО36500. Абревіатура БО означає, що це судно берегової охорони, а 500 – ідентифікаційний номер, привласнений конкретно цьому 11-метровому рятувальному човну.

Ти ступаєш на борт, і човен раптом здається ще меншим. Ти йдеш вузьким лівим бортом і для рівноваги тримаєшся однією рукою за дерев'яні перила, коли переставляєш ноги. Ти йдеш до кабіни керманіча та кладеш руки на кермо, а тоді дивишся через лобове скло й уявляєш, як би це було тієї фатальної ночі. Але, попри всі зусилля, ти не можеш до кінця відновити страхітливі умови, які зробили це судно легендою. Вітерець, який ти відчуваєш, лагідний – це не жорстокий вітер, який б'є тебе по обличчю та шматує твоє тіло. Море зараз спокійне, а не як у ту ніч, коли воно перетворилося на семиповерхову стіну води та солі.

Твій сон наяву перериває суворий голос нового капітана човна. Керманіч Пітер Кеннеді кличе тебе в кабіну на носі судна. Керманіч відчиняє невеликий люк і запрошує тебе всередину. Ти спускаєшся короткою драбиною в темну катакомбу судна. Ти намагаєшся звикнути до маленького простору. Пітер Кеннеді, стрункий і високий чоловік зростом під два метри, сходами спускається за тобою у трюм. Кабіна розрахована на дванадцятьох людей, проте навіть удвох тут уже стає тісно й починається клаустрофобія. Ти сидиш там і дивишся на розвішані вздовж стін фотографії рятувальників – і ось тепер тебе по-справжньому

зачіпає за живе. Ти питаєш себе: «Як цей маленький човен зміг урятувати стільки життів?». Відповідь – не лише конструкція судна, а й четверо хоробрих молодих людей, які керували ним.

Розділ 1:

ЧАТЕМСЬКА РЯТУВАЛЬНА СТАНЦІЯ

*Море тут – господар, навіть тиран, і ніхто,
окрім наших людей, які поколіннями виходили
в море, не розуміє краще всієї глибини вислову
«Ми завойовуємо природу, тільки коли підкоряємося їй.*

Е. Г. Перрі, 1898

ЧАТЕМ, МАССАЧУСЕТС: 18 лютого 1952 року

Боцманмат першого класу Берні Веббер тримав гаряче горня кави у своїх великих руках і дивився в затуманене вікно метушливої зали. Каламутна рідина в чашці була доволі непоганою. Її зварили, змішавши каву з кількома яечними шкаралупками, щоби осад опустився, і налили з 11-літрового кухля. Син міністра з Мілтона, штат Массачусетс, дивився, як буря надворі щораз посилюється, із занепокоєнням і дедалі більшою цікавістю. Останні два зимових дні над Новою Англією зривався північно-східний вітер, і Веббер запитував себе, чи не чекало на них щось гірше. Він спостерігав, як сніг, піднятий вітром,

танцює над мінливим піском, дивився на великі снігові замети, нагромаджені поряд із баштою маяка на передньому дворі Чатемської рятувальної станції. Там стояли одразу два маяки; їх знали як «Вогні-близнята Чатема». Все, що лишилося від другого маяка, – це стара будівля, і цього ранку її повністю вкрило снігом.

Ковтаючи каву, Веббер думав про свою молоду дружину Міріам, яка лежала з сильним грипом удома, в їхньому котеджі на Сі Вью Стріт. А якби ситуація стала критичною? Якби їй знадобилася допомога? Чи доїхав би лікар до неї такої погоди? Ці питання нервували його, і Веббер із усієї сили намагався про це не думати. Натомість уявляв місцевих рибалок, що притулилися до старої дров'яної печі на Рибальській пристані Чатема. Вони покличуть його на допомогу, як тільки їхні човни почне кидати вниз і вгору на хвилях в Олд-Гарборі та ламати. *«Якщо буря така сильна зараз, якою ж вона буде через кілька годин, коли розіграється по-справжньому?»*, – подумав він.

Однак Веббер не з тих, хто скаржитиметься на важкий день. Боцманмату першого класу було лише 24, але він працював на морі майже 10 років. Його першим робочим місцем стала морська служба радіозв'язку США в часи Другої світової. Троє старших братів Веббера також служили на війні. Найстарший, Пол, був у Німеччині у 26-му армійському дивізіоні. Так званий «дивізіон Янки» брав участь у битві за Балдж і об'єднався з армією генерала Джорджа С. Паттона Третього під час захоплення укріплення міста Мец. Другий брат, Боб, допомагав захищати рідну землю у береговій охороні США. Третій, Білл, брав участь у будівництві шосе Аляска у складі армійського транспортного корпусу.

Берні пішов за братом Бобом у берегову охорону, проте це було не те життя, яке планували для нього батьки. З раннього дитинства Веббера його батько, асистент пастора в церкві Тремонт Темпл у Бостоні, робив усе можливе, щоби хлопець пов'язав своє життя з духовенством. Церковний диякон навіть оплатив навчання Берні у школі для юнаків Маунт Хермон у маленькому містечку Грінфілд, штат Массачусетс, на річці Коннектикут, за 170 кілометрів від дому. Заклад, заснований у 1879 році, був знаний престижними випускниками, такими як фундатор «*Рідерз Дайджест*» Девітт Уоллес і Джеймс В. Мак-Ламер, який пізніше заснував «Бургер Кінг». Не варто й казати, що Берні був чимось на кшталт економічного вигнанця в натовпі підготовчої школи. Він приїхав у маленьке містечко Грінфілд із серйозними сумнівами та старим одягом свого брата. Не був сильним студентом і постійно запитував себе, що тут робить. Веббер знав: він не хоче йти слідами свого батька. Хлопець думав про втечу зі школи, коли втрутилася доля; приїхав друг дитинства, який розбив авто свого батька й тепер шукав, де сховатися. Веббер прийняв товариша, зручно влаштував його в одній із кімнат гуртожитку й носив йому їжу зі шкільного кафетерію. Цих двох упіймали через кілька днів, але вони не стали чекати наслідків. Натомість хлопці втекли та блукали пагорбами й нивами навколо школи, аж доки випадково не потрапили назад до Мілтона.

Преподобний Бернард А. Веббер щосили намагався зрозуміти дії свого примхливого сина, коли юний Берні покинув школу та продовжив плити за течією. Рік потому, у 16, хлопця осяйнула ідея, яка змінила курс його некерованого життя. Він дізнався, що морська служ-

ба радіозв'язку США шукає юнаків, щоби тренувати їх у Нью-Йорку. Якщо Берні пройде складний курс навчання, то зможе вступити на військову службу на торговельному кораблі. Після того як батько неохоче підписав йому контрактні папери, він швидко приєднався до групи, почав вивчати основи мореплавання у школі морського зв'язку в Шипсхед-Бей у Нью-Йорку та тренуватися під керівництвом колишнього чемпіона світу в суперважкій вазі Джека Демпсі. Потому вступив на службу командира берегової охорони – так само, як спортивний інструктор на тренувальній станції. Коли навчання закінчилося, Веббер відплив на С.С. «Сінклер Рабілайн», танкері Т2, що вивозив американським воєнним кораблям Третього флоту США в південній частині Тихого океану паливо з портів Аруби та Кюрасао. У той період хлопець зрозумів: він не пов'яже своє життя ні з духовенством, ні з будь-якою іншою роботою на суші. Берні Веббер був народжений для моря. Він вступив на службу до берегової охорони США 26 лютого 1946 року та відправився на тренувальну станцію на Кертіс-Бей, штат Меріленд. У той час у листах до новобранців офіцер-командувач тренувальної станції берегової охорони описував їхнє майбутнє життя та чергування так: «На цій службі важка праця – звичайне діло. Певною мірою берегова охорона постійно перебуває у стані війни: у воєнний час – проти озброєних ворогів нації, у мирний час – проти всіх ворогів людства в морі: вогню, зіткнень, беззаконня, сильного вітру, льоду, покинутих кораблів і багато чого іншого. Таким чином, берегова охорона – не місце для ледацюг, плаксіїв, брехунів і всіх решти, хто не здатний постійно бути наготові. Період тренування новобранців – це постійний тест, година за годиною, день за днем,

для перевірки, чи з правильного тіста ви зліплені. Від вас, від кожного з вас, залежить, чи доведете ви свою цінність».

Тепер Веббер чергував у Чатемі, крихітному поселенні на вигині Кейп-Коду. Його цінність і рішучість уже неодноразово були перевірені в невблаганних водах Кейпу. Це було одне з найбільш жвавих і небезпечних місць для будь-кого, хто пов'язав власне життя з морем. Директор Берегових і геодезичних досліджень США у 1869 році звернув на них особливу увагу. «Мабуть, немає у світі іншого такого місця, – писав він про води Кейп-Коду, – де такі слабкі припливи та відпливи поєднуються з такими сильними течіями, що йдуть так далеко в море». Моряки називали це місце «цвинтарем Атлантики», і на те була поважна причина. Затонулі скелети більш ніж трьох тисяч розбитих суден розкидалися по дні океану від Чатема до Провінстауна. Першим кораблем, який розбився тут, був «*Сперроухок*» – він сів на мілину 17 грудня 1626 року в Орлеані. Екіпаж разом із переселенцями, які прямували до Вірджинії, змогли безпечно дістатися берега та відремонтувати судно. Але перш ніж воно встигло знову підняти вітрила, прилетів інший руйнівний океанський шторм і затопив «*Сперроухок*» назавжди. Епізод детально описав губернатор Вільям Бредфорд у щоденнику колонії Плімут. Через двісті років, коли берег розмило, уламки провиднілися серед мулу берегової лінії Орлеану. Відомий К.Й.В. «*Сомерсет*» також зустрів свою долю у зрадницьких водах Кейп-Коду. Корабель, увіковічений у вірші Лонгфелло «*Опівнічні перегони Пола Ревіра*», розбився на мілині в підступних водах Труро під час сильного шторму 3 листопада 1778 року. Британські офіцери та моряки, 21 людина, потонули, коли їхній рятувальний човен перекинувся на шляху до берега. Капітан корабля Джордж